

**Vadászati létesítmények természeti környezetre gyakorolt hatásának vizsgálata és
összehasonlítása különböző táji környezetben**

Miskolczi Noémi Kitti

Természetvédelmi mérnök alapszak, nappali munkarend

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet,
Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Tanszék

Belső témavezető: Kissné Rusvai Katalin, egyetemi tanársegéd, MATE, Vadgazdálkodási és
Természetvédelmi Intézet, Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Tanszék

A vadtakarmányozás hatásait más országokban széles körben vizsgálták, azonban hazánkban eddig igen csekély kutatás irányult a vadetetés következményeire. A befogást, elejtést szolgáló etetőhelyek, az ún. szórók egyre szélesebb körben válnak általánossá, míg a vegetációra gyakorolt hatásukról nem sokat tudunk.

Kutatásom célja a szórók természetes vegetációra gyakorolt közvetett és közvetlen hatásainak vizsgálata, valamint ezek hasonlóságainak és különbségeinek felfedezése volt alföldi és hazai viszonylatban vett középhegységi környezetben, valamint az erdőben és a tisztáson kialakított etetők különbségeinek és hasonlóságainak meghatározása. A vizsgálat során gyűjtött eredmények reményeim szerint figyelemfelkeltőek lesznek az eddig elhanyagolt témára, valamint alapul szolgálhatnak majd a későbbiekben a további kutatásokhoz és megoldások kialakításához.

A terepi felméréshez 20 alföldi és 20 hegyvidéki szóró környezetét vizsgáltam őszi és tavaszi időszakban több éven keresztül. A felmérés során egy általam a konzulensem segítségével korábban kidolgozott módszertani protokollt és felmérőlapot használtam, melyen a szóró környezetére, valamint a gyomborítottságra és annak fajkészletére vonatkozó adatokat vettem fel a helyszíneken.

Vizsgálati eredményeim kimutatták, hogy a szórók területén és közvetlen környezetükben, valamint a hozzájuk vezető úton a természetes gyomfajok és zavarástűrő fajok mellett szántóföldi és ruderalis gyomok, továbbá inváziós, adventív fajok is nagy tömegben képesek megjelenni, mely az emberi tevékenységnek és a bolygatásnak köszönhető elsősorban. Munkám során összesen 44 darab jelentős mértékben előforduló fajt regisztráltam.

Feltételeztem, hogy lesznek bizonyos fajok, melyek alföldi és hegyvidéki térségekben is nagy számmal megjelennek, azonban bizonyos fajok csak alföldi, vagy csak hegyvidéki körülmények között lesznek megtalálhatóak. Az alföldi környezetben hét olyan gyomfajjal is találkoztam, ami a hegyvidéken nem fordult elő, melyek közül több igen nagy inváziós problémát jelent az alföldi területeken. Az alföldi területeken általánosságban elmondható, hogy több fény éri a talajt, utóbbi fajok közül a legjelentősebbek rossz árnyéktűrő képességgel rendelkeznek. Mind az alföldi, mind a hegyvidéki vizsgált szórókon a leggyakoribb öt faj között megtalálható a nagy csalán (*Urtica dioica*), a libatop fajok csoportja (*Chenopodiumspp.*), az ürömlevelű parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*) és a madárkeserűfű (*Polygonum aviculare*). Ezeken felül az alföldi környezetben még gyakori a közönséges kakaslábű (*Echinochloa crus-galli*), míg a hegyvidéki környezetben a nagy útifű (*Plantago major*).

A kutatásom arra is választ adott, hogy a hegyvidéki szórók esetében a tisztáson a legnagyobb a gyomfajok tömegessége és az úton lévő szórók esetében a legkisebb. A tisztáson a fényigényesebb fajok miatt lehet nagyobb a gyomfajok tömegessége, mint az árnyékosabbnak bizonyuló erdőben. Az alföldi szórók esetében nem volt ennyire egyértelmű a különbség. Ezen a területen a vizsgált szórók esetében nem tapasztaltam ugyanis jelentős eltérést a tisztáson és az erdőben elhelyezkedő gyomfajok tömegessége között. Véleményem és tapasztalatom szerint ez egyrészt annak köszönhető, hogy a hegyvidéki területen minden esetben nagyobb volt a záródás mértéke, mint az alföldi szórók esetében. Másrészt feltételezhetően a környező élőhelyek eltérő természetessége, az alföldi erdők alapvetően nagyobb inváziós terheltsége is hozzájárulhatott ehhez.

Feltételeztem, hogy a tavaszi időszakban átlagosan nagyobb lesz a gyomfertőzöttség mértéke, azonban az eredmények nem ezt mutatják. A két aspektus különbségét a Bükkben vizsgáltam, ahol öt esetben valóban a tavaszi időszakban volt nagyobb mértékű gyomfertőzöttség mértéke, azonban a szórók másik felén az őszi időszakban volt ez megfigyelhető. Az szinte minden esetben elmondható, hogy bizonyos gyomfajok a tavaszi időszakban nagyobb valószínűséggel fordulnak elő tömegesen, illetve kisebb foltokban.

A kutatásom során arra a következtetésre jutottam, hogy a szórók által keltett kedvezőtlen hatások nagy mennyiségű problémát eredményezhetnek, ezért szükséges foglalkozni velük. Javaslom a különböző szabályozások szigorítását, valamint a jelenlegiek szigorúbb betartását és betartatását, valamint a további kutatómunka szorgalmazását, hogy bővíthessük információinkat a témában és további megoldásokat tudjunk létrehozni.